

Socialministeriets uddybende beskrivelse af psykologers pligt til at udlevere oplysninger

§ 11 a, stk. 1, indeholder en udtømmende beskrivelse af, hvem myndigheden kan forlange at få oplysninger fra. Efter bestemmelsen kan myndigheden forlange at få oplysninger fra

- andre offentlige myndigheder,
- uddannelsesinstitutioner,
- sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar,
- arbejdsløshedskasser,
- pengeinstitutter, arbejdsgivere, og
- private, der udfører opgaver for det offentlige.

Private organisationer, frivillige foreninger og almindelige privatpersoner, for eksempel ydelsesmodtagerens nabo er ikke omfattet af § 11 a, stk. 1.

Det er en forudsætning, at oplysninger er nødvendige at indhente til brug for sagen.

Der kan kun indhentes oplysninger efter bestemmelsen om den der søger om eller får hjælp. Dette gælder dog ikke sager, der kan træffes efter kapitel 11 i serviceloven uden forældrenes samtykke, for eksempel tvangsfjernelsessager. I disse sager, kan der også indhentes oplysninger om alle parter i sager og forældremyndighedsindehaverens samlever eller ægtefælle.

Hvis de sociale myndigheder har anmodet om oplysninger, har de nævnte andre myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sundhedspersoner og pengeinstitutter m.fl. pligt til at udlevere de nødvendige oplysninger til de sociale myndigheder. Hvis oplysningerne ikke bliver udleveret, kan de sociale myndigheder anmode om, at der bliver foretaget retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, jf. § 11 a, stk. 1, 3. punktum. Myndigheden kan herefter indkalde en repræsentant for en anden offentlig myndighed, en sundhedsperson eller andre omfattet af oplysningspligten i § 11 a, til afhøring i retten, hvis vedkommende nægter at udtale sig til de sociale myndigheder. Det er kun de myndigheder m.v., der specifikt er nævnt i § 11 a, der kan indkaldes til retsligt forhør.

Borgeren, der ansøger om en ydelse kan ikke indkaldes til retsligt forhør.

Det er også en forudsætning for at kunne forlange at få oplysningerne, at borgeren giver samtykke til, at oplysningerne kan indhentes. Samtykket skal være tilstrækkeligt præcist til, at borgeren ved, hvilke typer oplysninger, der vil blive indhentet, hvem de vil blive indhentet fra, og hvilken sag oplysningerne skal bruges til at behandle. Myndigheden kan ikke nøjes med at indhente et "blanco"-samtykke, hvor borgeren skriver under på, at myndigheden kan indhente oplysninger, der er relevante eller nødvendige for sagen.

Hvis en borger i en konkret sag ikke vil tillade, at der indhentes fortrolige oplysninger fra andre myndigheder efter § 11 a, stk. 1, er udgangspunktet, at borgerens ønsker skal respekteres. Dette gælder også, selv om myndighederne skønner, at det vil kunne være til borgerens fordel at få de ønskede oplysninger. Konsekvensen er, at sagen må afgøres på det grundlag, som foreligger, det vil sige ud fra de oplysninger, som nu ligger i sagen. Dette princip kaldes princippet om den processuelle skadevirkning og fremgår af § 11 b.

Kravet om, at borgeren skal give samtykke, inden myndigheden indhenter oplysninger efter § 11 a, kan fraviges i fire kategorier af sager, jf. § 11 c.

- sager om særlig støtte til børn og unge efter servicelovens kapitel 11, der kan gennemføres uden forældrenes samtykke,
- sager, hvor myndigheden selv rejser sag om tildeling af pension efter pensionslovens § 17, stk. 2,
- frakendelse af førtidspension tilkendt efter de nye regler, der gælder fra 1. januar 2003 og nedsættelse eller frakendelse af pension, der er tilkendt efter de regler, der var gældende indtil den 1. januar 2003, jf. lov om social pension og
- sager om tilbagebetaling af sociale ydelser.

I disse fire sagstyper er der vægtigere hensyn end at holde fast i borgerens selvbestemmelse. Der er derfor en adgang til at indhente oplysninger uden samtykke i disse sager.

I sager om særlig støtte til børn og unge efter servicelovens kapitel 11, hvor der kan påbegyndes eller træffes afgørelse uden forældrenes samtykke, vil det i nogle tilfælde være nødvendigt at fravige kravet om samtykke ud fra et omsorgshensyn til barnet eller den unge. I sager efter lov om social pension, § 17, stk. 2, hvor myndigheden kan rejse sag uanset om borgeren ønsker det for eksempel i forhold til en borger uden sygdomserkendelse, bør myndigheden ligeledes have mulighed for at undersøge en sag for at finde ud af, om borgeren er berettiget til pension, fordi vedkommende på længere sigt ikke kan forsørge sig selv på grund af sin sygdom.

Det kan også være nødvendigt at fravige kravet om samtykke i

sager om frakendelse af pension efter lov om social pension, § 44, hvor myndigheden skal træffe afgørelse, hvis der sker en væsentlig forbedring af pensionistens arbejdsevne og i tilbagebetalingssager.

Myndigheden skal altid forsøge at indhente samtykke, også selv om der kan indhentes oplysninger uden samtykke i medfør af § 11 c.

Dette gælder alle sager, der er nævnt i § 11 c, stk. 1, hvor kravet om samtykke kan fraviges. Hvis der er tale om sager, der afgøres efter kapitel 11 i serviceloven, skal myndigheden forsøge at indhentes samtykke fra alle de parter m.v., der kan indhentes oplysninger om i medfør af § 11 c, stk. 3.

Forsøg på aktuelt at indhente samtykke kan dog efter en konkret vurdering undlades, hvis myndigheden allerede på et tidligere tidspunkt i sagsforløbet forgæves har forsøgt at indhente samtykke og myndigheden derfor har en formodning om, at samtykke igen vil blive nægtet, eller hvis borgeren allerede fra sagens begyndelse generelt har vist en stærk modvilje mod at medvirke i sagen.”

Jane Vitu, Socialministeriet, d. 4. november 2003